СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 225. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 15-го листопаду 1945. — No. 225. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, November 15, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1010 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

УКРАЇНА Й БІЛОРУСЬ ОБНЯТІ В ПЛЯНАХ ДОПОМОГИ УНРРА

Президент Труман зажадав від конгресу признати для допомогової акції веденої Адміністрацією Ріліфу й Регабілітації Обєднаних Держав (УНРРА) суму $1,350,000,000. Він звернув увагу, що допомога з УНРРА обійме тепер окремо Австрію, а в обмеженій кількости теж советські републики Білорусь і Україну. Сума, вимагана президентом, є вдвоє більша, ніж була початково передбачена для підмоги 47 держав. Президент Труман згадав про Китай, як про країну, за котру УНРРА має найбільшу відповідальність, а окремо ще треба взяти під увагу допомогу для Кореї й Формози.

Президент перейшов у своїм письмі до конгресу положення різних країв, які мусять дістати допомогу, а про Україну й Білорусь написав, що „ці смуги були головним тереном війни у боях між Росією й Німеччиною. Вони були сценами деяких найстрашніших німецьких звірств, знищення й грабунку".

ПРИСТУПЛЯТЬ НЕГАЙНО ДО НАРАД НАД ЗАГАЛЬНОЮ СЛУЖБОЮ.

Військова Комісія палати репрезентантів відкинула внесок републиканських членів, щоб відложити дискусію над загальним примусовим військовим вишколом до січня наступного року. Водночас комісія рішила розпочати переслухання вже в четвер для підготови цього законопроекту. Приявним на нарадах комісії був секретар війни Патерсон. На запит, чому президент приспішує законопроект про загальний військовий вишкіл, Патерсон відповів: „У сьогоднішнім світі має слово лише військова сила. Це є причина, чому президент домагається вишколу тепер".

Сенатська військова комісія приняла законопроект, щоб число офіцирів у постійній армії збільшити із 16,000 до 25,000.

БЮРО ІНВЕСТИҐАЦІЙ ОСТЕРІГАЛО ПЕРЕД НАПАДОМ НА ПЕРЛ ГАРБОР.

Конґресмени, які переводять слідство в справі нападу японців на Перл Гарбор заповіли, що вжиють тайних документів Федерального Бюра Інвестиґацій, щоб доказати, що бюро остерігало вчас перед підготовою японців до нападу на Перл Гарбор. Як свідок у комісії в цій справі буде зізнавати голова бюра в Гонолюлю, Роберт Л. Шиверс.

РОЗМОВИ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ.

Після промови англійського премієра Атлія в конґресі у вівторок 13. листопаду відбулася дальша нарада президента й обох премієрів над контролею атомової сили. У нарадах брав участь теж і директор Бюра Наукових Дослідів д-р Ваневар Буш. З конференції звісно тільки, що підготовляється комунікат і саме над його змістом ідуть дебати. Кажуть, що президент Труман предложив свої бажання, а це, щоб Росія наперед зясувала точно свої пляни територіяльні й інші у Східній Европі, заки прийде до рішення в справі заборони уживати атомову бомбу.

СТАЛЕВЕ ПІДПРИЄМСТВО ВІДКИДАЄ ЩЕРАЗ ПІДВИШКУ ПЛАТИ.

Не зважаючи на це, що секретар праці Луїс Швеленбах звернувся до Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен з предложенням перевести переговори з юнією сталевих робітників в справі підвишки плати, предсідник корпорації Бенджамин Ф. Ферлес відкинув цю пропозицію. Він ще раз заявив, що Бюро Адміністрації Цін мусить наперед згодитися на підвишку цін сталевих виробів, заки прийде до розмови про підвишку плати робітникам. У великих щоденниках появилося оголошення Американського Інституту Сталі й Заліза під заголовком: „Чому сталевий промисл не може підвищити плати тепер". В оголошенню сказано, що вже тепер залізний промисл продає свої вироби зо стратою; що підвишки на можна платити „з повітря", а зарібку; що теперішні ціни заліза похідять ще з 1937 р.; що вже відбулися переговори між юнією і підприємцями і що не можна було дійти до порозуміння; що сталеві робітники мають тепер найвищу плату, яку загалом дістають американські робітники.

ГІТЛЄРІВ ПОТЯГ В БОСТОНІ.

Тягаровим кораблем Волес Тейлор привезли до Бостону узброєний залізничий потяг, яким їздив Гітлєр вчасі своїх воєнних подорожей в Европі. Потяг складається з льокомотиви системи Дізель і 4 возів. На кораблі приїхав теж відділ американських вояків з Антверпен.

„Матеріяльні винаходи перегнали моральний поступ" пригадує Атлі у промові до конґресу

Британський премієр Атлі, який перебуває у Вашинґтоні на нарадах з президентом Труманом і премієром Канади Мекензі Кінґом, виголосив у вівторок 13. листопаду промову до обох палат американського конґресу. У промові він ужив слів: „Матеріяльні винаходи людини перегнали його моральний поступ" і треба довести до правдивого співділання у світі, коли цивілізація має бути вратувана" у світлі — страшнім світлі — атомової бомби".

Промова була присвячена для пригадки про спільні зусилля вчасі війни і про обовязок світових потуг забеспечити мир. Атлі переконаний, що це можна осягнути через Орґанізацію Обєднаних Держав, одначе вона „мусить бути чимсь більшим, ніж умовою між урядами. Вона мусить бути висловом волі звичайної людини у кожному краю". Значну частину своєї промови присвятив Атлі вияснению цілей британського уряду, який вийшов з Партії Праці і має на думці перевести соціялізацію великих підприємств в Анґлії. У заграничних справах, на думку Атлі, не повинно бути перегонів в економічних змаганнях. „Підставою миру у світі мусить бути світовий добробут і сусідське співжиття"— заявив Атлі.

СПІЛЬНИЙ АНҐЛЬО-АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ ПАЛЕСТИНИ

З нагоди побуту британського премієра Клемента Атлі у Вашинґтоні прийшло до порозуміння між урядами Злучених Держав і Анґлії в справі трактування Палестини, як жидівської батьківщини. Президент Труман заявив, що він дальше підтримує домагання, щоб дозволити на жидівську іміґрацію до Палестини по 100,000 місячно і дав свою згоду на створення спільного британсько-американського комітету для провірки палестинської справи.

ЗАБУРЕННЯ В ГОНОЛЮЛЮ НА РАСОВІМ ТЛІ

У столиці Гаваїв, в місті Гонолюлю, зібралася товпа недорослої молоді тубильців і почала нападати на доми багатших людей. Серед забурень потерпіли деякі американські моряки й офіцири. Коли не помогли жалоби до місцевої поліції, моряки всилі 1,000 людей кинулися на товпу і її розігнали. Поліція арештувала яких 50 офіцирів і моряків.

Зачинають нищити в Німеччині фабрики военного знаряддя

Американці здійснюють уже одну з тих важних точок, яка відноситься до обезброєння Німеччини, а саме до нищення фабрик, що існували для военної підготовки. І так висаджено динамітом в повітря фабрику вибухових матеріялів в Ебенгавзен в Баварії, що коштувала $16,000,00. А день передтим знищено подібну фабрику в Кавфбаерн, де висаджено в повітря 59 забудовань. Усе це є в американській зоні.

МОЛОДИЙ СОЦІЯЛІСТ ПРЕМІЄРОМ ІНДОНЕЗЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ

Сутан Сяґрір, років 36, соціяліст, що його вважають радше консервативним, став тепер премієром невизнаної Індонезької Республики на Яві, якої президентом є Соекарно. Кажуть, що він готов довести до припинення боротьби і замирення з Британією, що там держить свої війська, та з Нідерляндами. Він скритикував гостро індонезку молодь за те, що допускається різного роду злочинів та нападає на чужинців і їх грабить, чим стягає у світі на себе неславу. За свій уряд сказав, що він буде таким самим націоналістичним, як був ним попередний, але шукатиме компромісу з Голяндією.

В ЯПОНІЇ МАЄМО ВЖЕ СТІЛЬКИ ВІЙСЬКА, ЩО ТРЕБА

На окупацію Японії треба 460,000 американського війська. Стільки вже там є. І тепер будеться відсилати з Японії більше вояків домів, ніж привозити тамтуди з Америки.

ПАПА МАЄ ПОПИРАТИ СУД НАД НАЦІСТАМИ В НОРИМБЕРЗІ

Часопис „Парі Матен", що виходить в Парижі, цитує слова папи Пія XII. про суд, що має відбутись в Норимберзі над найвищими націстівськими провідниками. Папа мав заявитись за те, щоб суд відбувся скоро, та щоби були покарані виноваті без виїмку. Теж мав сказати, що Ватикан мав доперва тепер нагоду переконатись про нелюдське поведення націстів у цілій повні. Передше не давали йому на це спромоги, ні не дозволяли на ніяку інтервенцію.

ДВА ПОХОРОНИ В РУМУНІЇ, АЛЕ НА ДВА РІЗНІ ЛАДИ

Для характеристики того, що діється тепер в Румунії, може послужити похорон жертв останніх демонстрацій, що відбулись знагоди уродин короля Михайла, а які уряд заборонив. Сім комуністів і одного полисмена, що згинули в часі бійки, ховано з великою парадою. Припинено урядовання в многих урядах. Та такого не було, коли ховали тих, що належать до опозиції, себто, що не йдуть з про-советським урядом Ґрози. Уряд заборонив публичний похорон тих жертв, а советський посол назвав демонстрацію в дні уродин короля „демонстрацією проти Росії".

СЛІДЯТЬ ЗА ПОВЕДІНКОЮ ЯМАШІТИ. —Члени військової комісії, назначеної ґенералом МекАртуром, щоб були свідками на процесі за воєнні злочини японського ґенерала Томоюкі Ямашіта в Манілі. Зліва сидять: ґенерал майор Лев Донован з Арлінґтону, Ва.; ґен. майор Росел Рінолдс, Дойді, Міш.; ґен. майор Джеймс Лестер, Коломбія, С. К. Дальше стоять: бриґадир ґенерал М. С. Гардверк, Вашинґтон, Д. К., і бриг. ґен. Еґберт Булін, Пасифік Ґров, Кал.

ДЕ ҐОЛЬ ВИБРАНИЙ ОДНОГОЛОСНО ПРЕЗИДЕНТОМ ТИМЧАСОВОГО УРЯДУ ФРАНЦІЇ

Ґенерал Шарль де Ґоль, що проголосив себе в Лондоні в 1940 році головою „Вільної Франції", дійшов до верха своєї революційної карієри, коли 555 послів французької Конституанти віддали всі свої голоси на нього, як вибирали президента тимчасового уряду французької републики. Хвилина проголошення вибору була дуже проста, але торжественна. Посли, зібрані в Пале Бурбон, встали і відспівали національний гимн „Марселезу", а потім президент Асамблеї, Фелікс Ґуен, проголосив де Ґоля президентом тимчасового уряду. Зараз потім посли встали і одно-мінутовою мовчанкою пошанували військових героїв і тих борців, що боролися разом з ґен. де Ґолем, визнаючи їх „правдивими і гідними синами батьківщини". З цього, що вибір був одноголосний, не виходить, що є в Асамблеї така сама згода щодо різних проблем. Провідник комуністів заявив, що голосує за де Ґолем, бо „нарід" заявився за ним при плебісциті. З слів де Ґоля виходить, що найважнішим завданням Асамблеї буде ухвалити нову конституцію Франції, а теж державний буджет. А потім відбудуться нові вибори.

ПРОТИ ЖИДІВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ В ПАЛЕСТИНІ.

З цього, що заявив в британськім парляменті Ернст Бевин, міністер заграничних справ, виходить, що Злучені Держави та Британія погодились розпочати спільні доходження у справі Палестини та жидів в Европі. Обидві держави тої думки, що Палестина, над якою має Анґлія мандат, повинна стати автономною країною як Палестина, а не як жидівська держава. Тростісом цеї держави малаб стати Орґанізація Обєднаних Держав. Далі кажеться, що президент Труман дав у Вашинґтоні згоду на такі спільні розсліди жидівського питання в Европі й в Палестині. А це означає, що відступив від свого попереднього домагання, щоби впустити до Палестини негайно 100,000 жидів. Бевин, як пишуть американські кореспонденти, говорив в гіркому тоні про жидівських сіоністів і взивав жидівство відділити себе від сіоністичної політики, яка висуває націоналізм на перше місце і тим комплікує справу Палестини, як і полагодження жидівської проблєми в Европі. Далі кажеться, що не зважаючи на згоду між Злученими Державами і Анґлією, до Палестини будуть далі впускати місячно по 1,500 жидів поза квотою, признаною в 1939 році. Бевин ще зазначив, що в тій справі переговорювано з арабами, та що він певен, що арабський світ дасть згоду на пропоновану розвязку, якщо справу Палестини відлучиться від питання творення жидівської держави. Те останнє, казав Бевин, викликує національний антаґонізм, а того жидівство собі не бажає. Того не бажає собі теж і Анґлія, для якої вона мандат над Палестиною є великим тягарем, який вона радо здалаб на інші плечі. Бевин теж був за те, щоб жидів не виганяти з Европи, а щоб вони залишались там, де жили, якщо захочуть.

ЗДИВОВАНІ — ЖИДИ І АРАБИ.

Як жиди, так і араби, не знали що сказати, як почули про те, що рішено в Лондоні в справі Палестини. Таке подають американські кореспонденти з Єрусалиму. Розпочались над тим тайні наради як одних так і других. Краєва Рада Палестинських Жидів проголосила на знак протесту проти рішення Британії та Злучених Держав ґенеральний страйк в цілій Паллестині, так що готов бути припинений цілий рух. Страйк має відноситись навіть до тих, що є на урядовій службі, чого досі ніколи не було. Араби одначе невдоволені тільки з цього, що дано дозвіл на приплив дальших жидівських еміґрантів до Палестини.

БОРОТЬБА ЗА МАНДЖУРІЮ.

Совєтські війська мають опускати Манджурію, а совєтська влада має помагати армії ґенераліссимуса Чянг Кай Шека вступати на терен краю, відступивши для її розпорядимости летунське поле в Чанґчун. А це означає, що націоналістичні армії, що знаходяться на терені Пейпінґ-Тієнцін, можуть відсилати до Манджурії літаками денно 1,500 вояків, що відбудуть повітряну дорогу, довгу на 1,100 миль. Теж звідомляють, що йдуть завзяті бої між комуністичними і націоналістичними військами здовж залізничого шляху, що веде з Пейпінґу до Манджурії.

ПАЛИЛИ І ВБИВАЛИ ПОЛОНЕНИХ.

Судова розправа проти японського ґенерала Томоюкі Ямашіти виявляє далі день за днем страшні сцени варварського тортурування американських полонених, яким потім стинали голови, чи кидали до ями живими, обливали ґазоліною і підпалювали їх. Та проте тьжко доказати, що ґен. Ямашіто про це знав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА. Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДАЛЕКО ДО ДІЙСНОГО ПРИМИРЯ

Ціла Америка відсвяткувала цьогорічний День Примиря з небувалою повагою, даючи всюди вислів тому, що хоч як всі народи в світі бажають замирення, то властиво його ще нема. Навпаки, є навіть війна, як от в Китаю, в Азії. І то війна, що розгорілась між демократичним урядом і комуністами, зараз кілька днів потім, як розголошено згоду і покінчення горожанської війни. Проте там далі ведеться, як звідомляють, справжня війна, бож згадують навіть за „міліонові" армії. Знов в інших краях, як от в Европі, війна не ведеться так як в Китаю, але проте нема там теж примиря, а є тільки панування грубої сили, диктатури, що здавляє усе те, що називаємо демократичними свободами і людською гідністю.

Та такого, що тепер діється в світі, не бажали собі цілком певно ті вояки, що нині в гробах, чи остали каліками у змаганню за кращий світ. Щож властиво є нині цею найбільшою перешкодою, що нема справжнього примиря серед народів? І чому не можуть нині дійти до ладу і згоди самі переможці — Аліянти?

Певно, що кращий світ відразу не збудується. Це кожний повинен знати і розуміти. Певно, що ніякого раю у світі не буде, як і Аліянти погодяться. Люди будуть далі між собою різнитись, з собою сперечатись, з собою конкурувати. І таке саме буде з народами і державами. Того ми не усунемо. І навіть не треба усувати, бо розвій життя і поступу полягає саме на тому, що люди різняться. Зате треба намагатись усувати щось інше. Те, що доводить до катастроф, до фізичного нищення людства, до нищення людської культури та цивілізації. А війна, як це загально визнане, є тим злом, що це все нищить. А нова небеспека війни буде, коли не усунеться тих причин, що доводять до війни.

Нині є всюди напруження між комуністичним світом і демократичним. Фашизм, що був загрозою мира, знищений, а де він ще дихає, там певно буде скоро дочиста зліквідований. Значить, що коли тепер можна передбачувати таке нещастя, що довелоб до нової війни, то хіба з конфлікту між двома світоглядами: комуністичним і демократичним. Тому саме в День Примиря питали один одного: Можуть ті дві ідеольоґії існувати в світі побіч себе в спокою? Чи можуть далі демократичні потуги співпрацювати з тоталітарною та комуністичною Росією, як це було в часі війни?

Назагал пишуть, що можна. Тільки — треба уступок з обидвох боків, а наразі уступають тільки демократії. Так кажуть. Виходилоб, що в теперішних обставинах згода не можлива, бож бачимо вже живими очима, що діється по різних краях, що їх визволено спід націзму, а які опинились під комуністичною диктатурою. Отже треба змін збоку Советів. Бо як може бути примиря з такою ідеольоґією, що дозволяє карати без суду, що просто мордує міліони людей голодом чи каторжною роботою, що викидає міліони людей з рідної хати і засилає їх без потреби, з простого насилля, в чужі краї?

За розбудову повітряної сили

Американський командант повітряної фльоти, ґен. Генрі Ґ. Арнолд, оприлюднив третю частину свого звіту з помічень вчасі останньої війни. Він це зробив мабуть на те, щоб осторогами ослабити те все, що моглоб довести до наступної світової війни. Нема сумніву, що його звіт точно переглянений знавцями у военному департаменті і тому його слова варті застанови.

Теперішня війна ведеться вже не лише на землі, на морю і в повітрі, але вона дотикає кожної ділянки людського життя — заявляє Арнолд на самому вступі. І тому, каже він, кожен громадянин відчуває війну як у приватному так і в прилюдному життю. Вже з отим вирядом, що є тепер, ворожа держава може без яких небудь попереджаючих знаків наїхати на чужу територію і завдати смертельний удар нашим осередкам населення. Наша повітряна сила, коли буде належно зорґанізована і розвинена, буде мати таку саму здатність. Вона зможе виконати атаку на ворога упродовж годин, а не днів, тижнів чи місяців, як це буває тепер. Майбутній напад на Злучені Держави прийде несподівано і без остороги, хіба що її дістанемо від нашої розвідчої служби.

Наша повітряна сила буде першою армією, яка втягне ворога до боротьби, а коли вона це переведе успішно, тоді й не буде треба вживати інших боевих армій. Інші роди зброї мусять бути готовими до швидкого руху, або мусять бути розпорошені по всіх закутинах краю, щоб не попасти під обстріл ворога з повітря. Тому справність повітряної фльоти є першою основою нашої оборони чи боездатности.

Треба признатися, що як держава, ми не були підготовані до другої світової війни і тому, коли ми її виграли, це коштувало нас незвичайно багато. Лише історія зможе колись сказати, як нераз ми були близькі прогри і як лише промахи ворога виратували нас від знищення. На майбутнє ми не можемо рахувати на промахи ворога. Та хоч ми були непідготовані, ми мали час підготовитися, бо за нас воювали тимчасом наші союзники.

Тепер можна буде підготовити боеву силу частями і потайки. На нас можуть спасти машинові винаходи — автоматичні роботи, — коли ми цього заздалегідь не виключимо. Першою ціллю нашого ворога може бути знищення наших промислових осередків або середовищ населення. Тому ми не сміємо позбутися сили, яка може тому перешкодити.

Нам треба наперед забеспечити вишколених людей, матеріяли і все інше, що нам може придатися, скажімо в 1975 або в 1985 р. Все те треба мати готове, бо у війні не буде вже часу тоді продукувати. І не лише ми самі маємо бути готові недопустити до нападу, але з нами мусять співпрацювати наші сусіди в Америці. Тому з іншими американськими републиками мусимо дійти до порозуміння в справі однакового военного виряду на підставі одного взірця.

Наша повітряна сила мусить бути спосібна перевезти набір і людей, очевидно що в першу чергу зброю в кожну нами бажану околицю. Повітряна сила буває все перестаріла і тому її треба безупину відновляти на підставі нових винаходів. Тому мусить бути створена якась доктрина для повітряної сили, а ця доктрина обіймалаб не лише самих вояків, але й ціле населення, а зокрема продуцентів і науковців. Така доктрина вимагає, щоб уже тепер не розпускати вишколених пільотів та іншого персоналу і матеріялу.

Нам треба створити стратеґічну теорію, відповідну до положення Злучених Держав. Ця теорія вкаже нам, що ми мусимо затримати великі фабрики для виробу і приміщення літаків та виряду. Стратеґічна теорія не виказує зразу успіхів, але аж тоді, коли противник починає ослабати. Це наче рак, який підточує орґанізм. Без стратеґічної теорії можна стратити багато літаків без успіху.

Для тих, хто укладає пляни стратеґії, варта пригадати на такі засади: При помочі розвідчої служби, поширеної по цілому світі, треба нам мати інтимні вісти про всі винаходи і діяльність можливого ворога у всіх ділянках життя; втримувати свої наукові установи, спосібні кожної хвилини дорівнати ворожим підготуванням і їх перевищити; пристособитися на всяку біду з такою швидкістю, щоб бути всилі знищити всі установи і будови ворога.

Вправи в летунстві не можуть кінчитися на місцевих полетах, їх треба виконувати на світову скалю. Тому треба нам мати бази далеко від нашого континенту. Операції треба переводити днем і ніччю серед усякої погоди. Повітряна сила обіймає людей з усіх ділянок. Фотоґрафічні знимки і мапи з кожного місця є конечні. Літаки мусять бути готові перевозити цілі армії з одного краю до другого.

Для вишколу треба закладати лябораторії і цілі школи. Люди мусять бути високо спеціялізовані. Треба бути готовими на такі нові винаходи:

Літаки без пільотів або з пільотами, що женуть поза 700 миль на годину; безпільотні винаходи будуть перевозити стрільна й вибухові матеріяли тисячами миль на годину; малі вибухові матеріяли, ось як атомова бомба, буде винищувати цілі квадратові милі простору; стрільна будуть летіти під кермою, яка находиться тисячі миль у віддалі; обсерваційні точки для успіху випусканих стрілен будуть поміщені у великих віддалях.

Перевіз атомової бомби приневолює до спеціяльних зусиль. Проти атомової бомби мусить бути придумана система оборони, головно розпорошення нашого населення по цілім просторі держави. Крім цього цілий світ мусить бути відповідно патрольований, щоб не допустити до виробу атомової бомби без дозволу відповідної влади. Радар є головним чинником у розвитку теперішньої повітряної сили, але в майбутности прийдуть ще інші.

Для зрозуміння значіння повітряної сили треба відповідно публику пристособити. Треба теж розвинути цивільне летунство, як помічне для военного, а для успішного переведення краевої оборони треба таки створити один осередок оборони з кількома секціями — оце заключення ґенерала Арнолда.

Микола Чубатий.

Зріст російського націоналізму в Советах

I.

На тему відносин в Советах появляється нині правдива повінь літератури. Одні пишуть книжки про Совети на основі того, що виділи та бачили власними очима та критично дивилися на своє окруження або менше критично. Від того та від уподобання автора вкінці від його сумлінности, залежить оцінка советської дійсности. Одні такі твори є виразно просоветські, другі підходять до Советів критично.

Інші пишуть книжки на підставі знання відносин у східній Европі взагалі, а на основі студій советської дійсности, якої одначе вони не мали змоги оглядати. Ще інші пишуть книжки про Совети прямо під надхнінням, з інспірації, на основі поверховного знання східної Европи і советської дійсности зокрема.

Тому і не диво, що щодо ідеольоґічних напрямних в теперішній советській державі панує велика розбіжність думок та поглядів. Передовсім інтересує позасоветський світ справа, зберігся в Советах ще комунізм першої доби революції, чи Советська Росія вже відійшла від комунізму та стала державою національно-соціялістичною. Ніхто не в силі заперечити, що в Советах є очевидні зміни, одначе ніхто не є певний, чи ці зміни є дійсні як новий етап в розвою пореволюційної Росії, чи це зміни позірні, викликані тільки обставинами війни та потребою сяк так достосуватися до держав споза Советів, з якими Кремль мусить співпрацювати, вести переговори, від яких вкінці можна таким способом дістати дарунок в постаті американського Ленд-лізу чи міліонової допомоги з УНРРА.

Комінтерн як знаряддя російської політики.

До таких змін, що в Советах впадають на перший погляд в очі, це передовсім розвязання Комінтерну, себто Третого або Комуністичного Інтернаціоналу, головної кузні всесвітної революції, та зміна відношення Кремля до православної церкви. З тих двох подій, неознайомлені основно зі життям Росії, зокрема Советської Росії заключають далекойдучі міркування. Многі, що хотять видіти в Советах все тільки добре, вносять з розвязання Комінтерну, що Совети вже основно закинули справу всесвітної революції, що їх не інтересує вже більше, чи комунізм прийде до влади в державах поза Советським Союзом.

Колиж глядимо на дійсність, то знов видимо, що якимсь дивним дивом всі комуністичні партії світа сліпо слухають комуністичного Римо-Москви, куди більше, ніж навіть власного уряду. Правда, Москва поступає в цій справі тепер куди обережніше ніж давніше, часто послугується різними попихайлами в таких справах, але результат все один і той сам. Комуністи цілого світа сліпо слухають також і нині Москви так, як за часів істнування Третого Інтернаціоналу.

Клясичним прикладом сказаного був недавний переворот в комуністичній орґанізації Америки. Якась таємна сила підсуває французького комуніста, який критикує американських комуністів за їх співпрацю з капіталістами. Ця одна стаття французького комуніста, попихайла Кремлю, вистарчає, щоби немов маґічною силою перевернути цілий спосіб комуністичної праці в Америці, створений на час війни, коли Советам треба було, як вмерти, американської біліонової помочи з Ленд-лізу. Скінчилися военні діяння, для Москви є практичніше на час дипльоматичних переговорів в справі мира всадити боляка американському урядови в постаті обновленої революційної діяльности американських комуністів.

Вистарчила одна стаття французького аґента Москви, щоби Бравдер, лідер „угодовиих комуністів", злетів з президіяльного крісла, а прийшов боевий комуніст, Фостер, при однодушній згоді всіх дотепер льояльних комуністів та при покаянній поставі самого Бравдера. Вірити, що тут не керує якась потаємна посторонна рука доволі тяжко, тимбільше, що рівночасно майже обновила свою більше активну діяльність неодна прибудівка комуністичної партії Америки. Нема сумніву, що посеред нинішної филі здебільша оправданих економічних страйків, є теж страйки чисто політичні, інспіровані комуністами.

Російська православна церква на услугах Кремля.

Другою справою, що змилила та ще нині милить світ, це зміна відношення Кремля до православної церкви. Дійсно в Советах прийшла основна зміна церковної політики уряду, але тільки до російської православної церкви. Це треба виразно підкреслити, бо багато закордонних людей, зокрема американців, привикли узагальнювати цю справу. Благословення Сталіна для московського патріярхату і коліно-преклонне, десять разів більше гаряче благословення для Сталіна збоку російської православної церкви, очолюваної московським патріярхатом, змилило багато людей. Вони стали думати в Советах прийшло вже до свободи віри, що релігія там більше не переслідувана.

Річ природна, що таке уступство для російської православної церкви частинно викликане релігійними настроями російських мас воящтва, з чим не міг не рахуватися Сталін, тоді, коли Гітлер стояв недалеко Москви. Одначе в зміні церковної політики Кремля до православної церкви криється куди важніша рація. Православна російська церква має стати тепер на услугах російського націоналізму внутрі Советського Союзу та на услугах імперіялізму Москви поза його межами. Ще ніколи, навіть за Івана Лютого чи Петра I., православна церква в Росії не грала такої низької ролі служаки, як саме тепер, при наочнім істнуванню атеїстичної влади, що зі своїм атеїзмом зовсім не таїться. Не церкви, не релігії треба Сталінови, йому треба церковної орґанізації, знаряддя куди успішнішого ніж інші, знаряддя, для здійснювання своєї імперіялістичної та націоналістичної російської політики.

Тому вносити, що у відношенню Кремля до російської православної церкви треба шукати елементів зміни політики Советів до релігії взагалі, це найочевидніший самообман. Нині, так само як за часів найстрашнішого протирелігійного терору в Росії, немає ніякої свободи віри для інших релі-

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з іміґрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

111) — — (Всі права застережені)

На европейський лист Безхатний не звернув особлившої уваги. Розпечатав його останнім, нічого від нього не сподіючися. Лист вислало Военно-Історичне Товариство, якого Безхатний вже роки був членом. А до листу пришпилений папірець, — міжнародний поштовий переказ. На виставлену суму поглянувши — він аж зблід, сам собі не повірив! Сімсот пятьдесять долярів! Цілий маєток у його становищі.

— Надя, любчику! Дивись! — викрикнув схвильовано. — Щастя до нас повернулося обличчам! Таж це трохи не тисяча долярів! Обійдемося й без позичок!

— Звідкиж ти їх дістав? За віщо? — не розуміла дружина. Й сама заразилася його схвильованням.

— Я й самий не знаю завіщо? А дістав з Европи. У листі певно пишуть за що.

Стали на дорозі лист читати. Товариство повідомляло, що посилає половину доходу, винагороду за його працю.

— Яка це праця? — допитувалася Надія.

— Вже знаю яка! — почав її чоловік лист дочитавши. — От, не сподівався! Є ще гідні люди на світі!

— То скажеж і мені яка? — дружина нетерпеливилася.

— За любощами і нашими мріями про господарство не мав нагоди тобі сказати. Трохи довга це історія — почав він. — Але ходім, не будемож стояти на дорозі! Бачиш, я кандидую на автора.

— Справді — жваво підхопила дружина. — Е, жартуєш!

— Які тут жарти? Ось, доказ у руках!

— То ти такий! — втішно скрикнула Надія. — Ой, якаж я рада! За це варто тебе вицілувати.

Кинулася йому на шию. По хвилі гордо перед чоловіком перейшлася.

— Чого ти так разом запишалася? — питав щасливий чоловік.

— Щеб не пишатися! — відповіла задорно. — Яж дружина автора !Ти може й не знаєш, як може жінка бути своїм чоловіком горда. Поживемо, ти здобудеш імя у світі! Правда? — ласкаво зазирала йому в вічи.

— З тобою може й здобуду — запевнив він вагаючися.

— Ти вагаєшся? Не віриш у власні сили? Тобіж все вдається!

— У себе я вірю. Але бачиш, зірко. Українцеви трудно здобути імя у світі. Тим то наші мистці, оті Гоголі, Достоєвські, Потапенки, Помяловські, Чайківські і Словацькі — імена їм леґіони — пішли на службу чужих народів, своїми творами, часто клясичними, збагачують чужу літературу, чужу музику. І стали відомі світови під маркою російських чи польських мистців. Світ той до українців ставиться ворожо, не визнає нашої окремости, ні наших прав і стремлінь до самостійного життя. Тим то українцеви пробитися в світ дуже важко. Наш загал знов бідний і несвідомий на наших землях; несвідомий, хоча й заможний матеріяльно тут, на американському континенті. Зовсім нічого не читає або читає мало, бож „книжка, знання хліба не дасть". Український автор скрізь бідує, зосібна бідує тут, в країнах доляра. Мусить якусь річ написати, вистаратися гроші на друк, самий видати, а опісля ждати, поки якийсь читач надумається ту книжку купити. Тут вихована інтеліґенція, всякі професіонали, — за дуже рідкими виїмками, українською книжкою не цікавляться. Пресові орґани не друкують нових праць, а звичайно, передруковують старі, кожному вже відомі, звичайно не питаючи у авторів навіть згоди. Так роблять наші ґрупові часописи, за виїмком одного нашого щоденника в Злучених Державах. Ще більше доїздять кінця авторам наші книгарі. Автор пише річ, видає, часом позичені, гроші на друк. А книгар зробить йому ласку — замовить двацять чи трицять примірників і хоче половинного опусту, бож він, мовляв, видає готовий гріш на непевне... А гріш той — десять чи пятнацять долярів всього! Однак, знаючи це все, волю таки працювати для власного, не доконче вдячного народу, чим для розпустного світу. З тобою я здобуду одно з чолових місць серед українців, певно, якщо не загрузнемо з головою на нашій майбутній фармі.

— Тим то ти дорожчий для мене. Бог з ним з тим світом і грішми! Може прийде ще час, що й з нами світ пічне числитися.

— Мусить прийти! — твердо вимовив Безхатний. — Може не за нашого життя, але прийде. Наш нарід ще вестиме перед у світі! Вірю в це! Без тої віри і на світі жити не варто! Та... Требаж розповісти тобі, як я прийшов до такої купи грошей.

Йдучи розповідав. На примусовому дозвіллі, перед двома роками, він почав писати. Віршував, писав спогади, короткі оповідання, історичні розвідки. Українські видавництва радо містили його праці, та не платили йому ні цента. Поважніші річи післав до Европи і забув про них. Не сподівався навіть виходу тих праць у світ, не то заплати, бож там біда. Аж сталося так: люди посилають доляри в Україну, хай собі підневільну, перерізану кордонами захланних сусідів, а він одержав з України. Праці його вийшли книжками, правда, ограниченим накладом, за два роки розійшлися. Розвідку, за згодою українського видавництва перекладено на іншу мову. Оба видання принесли трохи більше десятка тисяч злотих зиску. От, Товариство і вислало йому половину. На дозвіллі голодуючи пробував він писати і по анґлійськи. Свої спроби посилав до двох поважних видавництв. Ті розхвалили, але друкувати відмовилися. Післав до сусідньої держави, там виходив український журнал анґлійською мовою.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

Нам надіслано листа, якого одержав американський вояк, що щойно вернув з Азії, будучи звільненим з армії. Він сам роджений в старім краю. Як вернув, застав листа від рідні, що є в Німеччині разом з українськими біженцями під американською владою.

З цього листа подамо таке:

* * *

Від кількох днів живу під враженням радости. Попала мені до рук „Свобода" зі знимкою і дописом про мого брата... Довідуюся, що він в Індії та Китаю зістав відзначений за відвагу і хоробрість у боях. З цього часопису довідуюся я теж і про Вашу адресу. . .

В часі 6-літньої війни ми пережили багато різних страхіть. . . Відношення німців було дуже погане. Людей як по містах так і селах арештували, били, розстрілювали, вішали та вивозили до Німеччини на примусові роботи. Так хотіли винищити український нарід, а Україну загарбати для свого життєвого простору. Через їхнє нелюдське поступовання народ бунтувався та боронився всякими способами, між іншим утечею в ліси. Повставали загони українських партизан. . . Вони були теж пострахом і для німців-грабівників. Деякі, щоб вратувати життя, вступали до німецького війська, особливо ті, що були на примусових роботах в Німеччині в таких фабриках, які були постійно бомбардовані, або яких призначувано до копання окопів на самому фронті. Багато українців полягло в обороні землі й чести. . . Багато спалених сіл і міст, так, що Україна є нині руїною. Ось так було в Галичині аж до приходу большевиків в 1944 році. Цілі села повтікали в ліси, поприступали до партизан, як старі так і молоді і жінки, і жили по дебрах між скалами. Такий стан застали большевики. І цей стан продовжується одначе й донині. Так оповідають втікачі з большевії, що прибувають сюди, де є американська влада. Кажуть, що тепер за большевиків там всі проти всіх, що голод, нужда, грабунки. Ніхто там непевний своєї години. Горять ліси, де поховались недобитки наших партизан. . . Перед приходом большевиків тато і мама казали мені втікати, бо вони вже своє пережили. . . Втікали всі, що оставали по лісах. І так є нині в Німеччині українців з західної й східної України ще кілька сот тисяч. Чи є яка статистика, не знаю. Є люди різні, робітникки, селяни, фахівці, професори і т. д., а всі бідні. деякі мають тільки стільки, що на них. Майже всі живуть в дерев'яних ляграх у жалюгідних санітарних обставинах. Піклується усіми тими бездомними американська армія та УНРРА. Харчі, як звичайно таборові, й таке ціле життя, але сяк так жити можна. Всі табори страшно переповнені. Залежно від величини, в одній кімнаті живе нераз від 4 до 100 осіб. Сплять на поверхових дерев'яних або залізних ліжках. Не зважаючи на ті обставини, ніхто не хоче вертати "на родіну". На випадок примусу вертати многі мають уже готову отрую для себе і своїх дітей. А інші переховують для тої цілі бритви і шнурки. Та думаю, що може силою таки не будуть нас відсилати. . .

Пришліть мені якесь урядове письмо, що мій тато був американським горожанином, бо я хочу старатись дістатись до Америки. Грошей у мене одначе нема, я є бездомний, бездержавний і безробітний. . .

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Снуфрій Курочка, секретар від. 4 Орґанізації Державного Відродження України, в Гемтремк, Міш., переслав $32, яку то суму зложили на зборах члени згаданого відділу. І так Микола Ґорин зложив $20 як постійну місячну жертву за останні два місяці. По $2 жертвували: А. Холевка, П. Старжинський, О. Курочка, а по $1: Д. Рубаха, В. Туркевич, І. Костюк, О. Січда, Р. Романів, Н. Кузик.

ХЛОПЕЦЬ З РІДНОГО МІСТА.—Елизабет, Ню Джерзі, місце народження адмірала фльоти Вилиема Ф. Галсія, героя з Тихого океану, приняло його до свого серця серед гамірної демонстрації як свого рідного сина, коли він відвідав це місто. Його видко на образку як сидить з посадником Джеймсом Т. Кирком і має руку до народу.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РЯТУЙМО УКРАЇНСЬКУ ДІТВОРУ В ЕВРОПІ.

Останніми тижнями наспіла з Парижа від голови Українського Допомогового Комітету в Франції каблеграма: „Конечно потрібно діточої одіжи, інакше та зима принесе у к р а ї н с ь к і й дітворі велику шкоду".

Українці! Українська дітвора потребує від нас помочі. Українські діточки витягають до нас свої вихудлі рученятка, а свої очі, повні сліз, звертають у нашу сторону. І усточками промовляють: "Прошу нас вбрати, бо нам зимно, дуже зимно".

Українська мати, український батьку! Сьогодні звертаюся до вас з кількома словами просьби від імени українських діточок. Звертаюся до вас, бо хтож краще зрозуміе дитину, як не ти батьку, не ти мати? Хтож, як не ти мати, біжиш до дитини, як тільки почуєш її тихенький плач. Хтож, як не ви дорогі родичі, боїтеся, щоби дитині не було зимно, щоб вона часом не перестудилася! Хтож як не ви дбаєте, щоби дитина на час зіла, щоб гарно й здорово виглядала. Тільки батько й мати найкраще відчують долю дитини!

Один американський вояк українського походження в своїму листі пише: „Йду вулицею передмістя Парижа, аж тут чую голос: „Боже, Боже, де мій тато, де моя мама?" Обертаюся, а то мале хлопя напів одіте, тільки скіра й кости, промовляло до себе. У военній заверусі згубилися від своїх батьків". А скільки то є таких українських дітей, загублених від родичів, чи цілковитих сиріток? І всі вони голодні, обдерті, босі, а тут зима за плечима.

Українці! Наші вороги, вороги України, стараються через свою пресу чи радієву програму переконувати нас, що ті всі українці, що розкинені по Европі, а не хотять вертатися на рідні землі, це фашисти, яких треба переслідувати, а не їм помагати. І багато з вас збаламутилося тим, не знаючи, що робити. А що ви скажете тепер, коли треба помочі дітям! Дітям, що на політиці не визнаються. Дітям, котрих лиха доля вже в їх молоденьких літах загнала в незнані чужі сторони! Чи й тепер на наші заклики будете байдужі?

Дорога українська мати, дорогий батьку! Позбирайте діточі плащики, кожушки, рукавички, теплі скарпитки, панчошки, светерки, суконочки, споднятка, черевички. Попакуйте це все. Та якнайскорше, без зволікання, бо вже зимні дні надходять, вишліть на адресу:

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.

Грошеві датки на пересилку одіжи до Европи на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
Women's Auxiliary
P. O. Box 261, Station D.
New York 3, N. Y.

Не маєте такого убрання, то купіть і вишліть, щоби бодай кожна й кожний з нас могли хоч трохи помогти українським діточкам. Поможім їм! Обітрім сльози з тих солодких діточих очей. Цеж наша українська дітвора. Це наш цвіт, цвіт України. Це ті, що колись мають продовжати українську національну працю.

Місяць листопад, це місяць чину. В тім місяці, в 1918 році, українці повстали до діла та ділом записали на сторінках української історії незабутні рядки слави. Від того року ми рік річно святкуємо листопад. З цеї нагоди ми завжди збирали жертви на українських інвалідів, чи на інші добродійні цілі. Хай і той листопад не перейде мовчанкою. Відзвімся цього листопада, але так, як ще ніколи дотепер. Жертвуймо гроші і убрання для рятування української дітвори. Рятуймо нашу молодь, бо це живчик України, це та молодь, що колись повстане до діла та створить новий Листопад, але вже такий, що принесе постійну свободу для всіх будучих поколінь України.

Марія Клячко,
членниця комітету пропаганди при Жіночій Секції Українського Допомогового Комітету.

гій поза казьонним російським православієм. Немає тої свободи українська автокефальна церква, немає тої свободи протестантизм, не має тої протекції, що російське православія, теж і жидівська віра, немає й ніякої свободи римський католицизм.

Зокрема немає ніякої свободи віри українське католицтво східного обряду, себто грекокатолицтво, постійно все проскрибоване політикою царської Росії як підвалина українського та білоруського народу зі західною Европою, а не евразійською Москвою.

Тому не диво, що тепер, куди гірше як за царату, спали на українсько-католицьку церкву в Галичині переслідування Кремля. Довідуємося про арештування дословно цілого українсько-католицького епископату, про розстріли священиків, про масове вивожения на заслання духовенства з Галичини.

Тому думка про зміну відношення Совєтів до релігії є зовсім помилкова. Совєти дали сяку таку свободу російській православній церкві, але тому, що вона має стати знаряддям русифікаційної політики на Україні та Білоруси та атракційним чинником у заграничній російській політиці серед православних народів. Прихильніша постава Кремля до російського православія справді стала блахманом, що обдурює міліони американців, британців та інших людей західної цивілізації, немов в Совєтах вже істнує свобода віри.

Всі ці позірні зміни у політиці Кремля і відносно організації всесвітньої революції при помочи Комінтерну та в політиці церковній викликали дійсно замішання та повинь здогадів на тему, чи Совєтська Росія лишилася як передше державою комуністичною, чи може вже перейшла на другий ступінь пореволюційних перемін.

По Великій Революції в Франції прийшов скоро період успокоєння а навіть реакції. Приклад французької революції звичайно є суґґестією думати таке саме і про Росію під владою червоного царату. В історії людства відбуваються правда подібні переміни, але все треба мати на увазі, що події в історії є тільки подібні. Кожний край, кожна нація має свої власні шляхи і часи зросту революційного ферменту і власні шляхи і періоди успокоєння. Подібність це не ідентичність. Взір французької революції з кінця 18-го століття не мусить вповні так само повторитися в Росії.

Зокрема вічно ще актуальне та нерозвязане є питання, чи в Росії істнує ще марксистський та інтернаціональний комунізм, чи він вже проминув та що його заступило. Всі однозгідні, що в першім періоді большевицького режиму, так десь до року 1930, панував в Росії комунізм інтернаціонального характеру. Що заступило його по цім часі під владою Сталіна, це питання, що морочить нині голови й найкращих знавців Совєтської імперії.

(Докінчення буде).

ЖАРТИ

—o—

Є різниця.

Як сенатор Вандерберґ дістав вістку, що він став дідунем, запиталися його, як він почувається як дідуньо.

— Я не маю нічого проти того, щоб бути дідунем, але ваюся добре, коли я жонатий не можу сказати, що я почу- з бабцею.

ПОШУКУЄМО 332 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

168) Петро Кухар, Манчестер, Ню Гемшир	$ 100.00
Попередно проголошено	16,750.00
Разом	$16,850.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ГОЛОД

Пише: Гелен Г. Доглас у „Дис Монт".

Визволеним з німецького ярма народам в Европі грозить надходячої зими страшний голод. Цього власне хотіли німецькі агресори, бо голод може зробити більші спустошення, як пересічна людина собі уявляє.

Американці повинні взяти собі цю справу до серця, бо треба знати, що голод є ворогом не тільки европейців, але й нашим. Коли наслідком голоду в Европі настане хаос, то ми також будемо від цього терпіти, бо в такім випадку постанови міжнародньої конференції в Сан Франсиско ніколи не буде можна ввести в життя. Я докажу це в артикулі, поміщеному в останньому випуску магазину **„Дис Монт"** і взиваю американський нарід серіозно над цим застановитися. Ми мусимо поборювати голод в Европі з такою самою енергією, як і ті, що будуть від нього терпіти. Ми не можемо позволити на те, щоби наслідком голоду Европа стала протидемократичною. Це є наш святий обовязок і ми мусимо його виконати.

В першу чергу здати собі справу з того, що німці воювали не проти одного демократичного краю, а проти демократії цілого світу. Вони значно її підорвали. І коли ми хочемо співпрацювати з демократичними народами в Европі, то треба робити все, що можемо, щоби повоєнний світ стояв на сильних підвалинах. Уважаймо на те, що як прийде голод, то в европейських краях покажуть голови різного роду демагоги, які захотять використати його для своїх поганих цілей. До цього не можна допустити і ми повинні помочи европейським народам не дати демагогам взяти себе під ноги, бо вони є ворогами мира. Коли ми потрапили визволити европейські народи з націстівського ярма, то потрапимо визволити їх і від голоду. Вони не смію́ть **голодувати на волі.**

Економічні знавці доводять що надходяча зима буде дуже страшною. Европа не мала часу забеспечити себе харчами і при кінці листопаду европейці зужиють все, що вони придбали. Уважайте, що їхні поля не були цього року так оброблені, як треба. Замісць насіння вони були засіяні мінами. Европа ще довго терпітиме від війни. Її дороги так знищені, що колиб селяни і мали дещо хліба на продаж, то вони не мають чим його перевезти до міста. В Европі є великий брак вугля і надходяча зима буде дуже прикра. Худоба також винищена, а міліони людей так виморені, що треба буде багато часу, поки вони прийдуть до себе.

Европейські краї знищені не тільки ворожими бомбовиками й гарматами, але руками своїх людей. Уважайте, що коли підземні організації підривали німецьку мілітарну силу, то вони цілими роками нищили свої власні фабрики, залізні дороги і земельні продукти. Америка заохочувала їх до цього, бо чим більше военних поїздів вони висадили у повітря, тим більше заощадили американським воякам життя. Це також треба памятати. Ми давали підземним організаціям в Европі пальну зброю, посилали до них своїх інструкторів й обіцяли їм, що як скінчиться війна, то Америка поможе визволеним народам в Европі закріпити здобуту волю і відбудувати знищене господарство. Отже, чи ми тепер додержуємо дане їм слово?

З Европи приходять вісти, що багато країв, включаючи навіть такі як Велика Британія, находяться в критичному положенні. У Франції, наприклад, є такий великий брак харчів, що на одну людину припадає пересічно 1200 кальорій денно. (Пересічний американець зуживає 3000 кальорій денно, а для вдержання в доброму стані здоровля потрібно 2000 кальорій).

Я гадаю, що коли говориться, що багато країв находиться в „критичному" положенні, то це не конче відповідає правді, бо є такі краї, які находяться в гіршому від критичному стані. Возьмім, наприклад, Грецію. Вона така знищена, така зубожіла, що УНРРА не може дати собі ради, ратуючи грецьке населення від голодової смерти. УНРРА також ратує нарід від голоду. Оперує там від 15. квітня цього року. В Альбанії, Чехословаччині й Польщі також погані відносини. Там є великий брак харчів.

Але це ще не все. Китай і Совєтський Союз також потребують помочі. Совєтський Союз домагається від УННРР-и 700,000,000 долярів у потрібних йому річах, а Китай вніс просьбу на 900,000,000 долярів у харчах. Це є незвичайно велика задача, яку УНРРА мусить виконати.

З початком вересня УНРРА взяла на себе обовязок харчування цивільного населення в Европі, яке до того часу харчувала американська армія. Це є незвичайно важна справа й УНРРА робитиме всі можливі заходи, щоби ратувати людей від повільної голодової смерті. Вони покладають на нас великі надії, бо Америка відома в Европі, як велика і багата країна, яка, маючи великі запаси харчів, додержить своїх приречень і не дасть бідним народам гинути цеї зими з голоду. Я, однак, боюся, що ці голодні люди можуть завестись на нас, бо коли Америка додержала своєї обіцянки визволити загарбані націстами народи з німецького ярма, то, визволивши їх, не дуже квапиться помагати їм закріпити мир. (Кінець буде).

СІНАТРА В НОВІЙ РОЛІ.—Френк Сінатра, що, як пишуть, ще далі гіпнотизує своїм співом смотриків, пробує вжити свого впливу в гай скул на те, щоби защіпити в учеників — расову терпимість. В тому рахує найбільше на дівчат, що його послухають. Тут бачимо, як дістає нагороду за таку працю. По нагороді, яку одержав в Тавн Гол в Ню Йорку від Бюра Міжкультурного Виховання, Сінатра зараз поїхав до Гері, Індіяна, де вибух у школі страйк учеників саме на расовім тлі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від 36, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. листпаду, в гали церковній, у годині 3. точно. Просимо членкиць явитися на означений час, бо є багато справ до вирішення. Буде вибір кандидатів на уряд на 1946 рік. — За уряд: Евдокія Ґеруля, предс.; Анастазія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. листопаду, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калич. Просимо всіх явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих просимо вирівнати свої вкладки. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Параня Різун, кас.; Катерипредс.; Параня Різун, секр. Катерилук, рек. секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 18. листопаду, в годині 3. пополудні, в церковній гали на Ґрінвіч Еве. Просимо всіх членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, прийти точно на означений час, бо є важні справи до полагодження. Рівнж просимо не забувати орґанізувати новгх членів до Братства і до Союзу. — В. Карий, предс.; В. Блащук ,кас.; І. Михайлишин, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. листопаду, в годині 2. пополудні, в Українськім Павільоні. Взиваємо довгуючих членів заплатити свою належитість. — І. Савчак, предс.; А. Скоципець, кас.; І. Маркович, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. листопаду, в годині 2. пополудні точно, в гали парохіяльній. Приявність всіх членів є конечна, бо є справи до вирішення. Буде номінація дандидатів на уряд на 1946 рік. Довгуючих членів взиваємо прийти і вирівнати свій довг, бо інакше будуть суспендовані, бо зближається кінець року. Старайтеся приєднувати нових членів до своєї організації. — М. Яцула, предс.; Т. Шурґот, кас.; А. Іванів, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, відбудуться в неділю, 18. листопаду, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул. Просимо членів прийти на час і сповнити свої членські обовязки. — За уряд. Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 18. листопаду, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої місячні вкладки. — П. Герман, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 18. листпаду, в годині 2. пополудні, в салі парохіяльній, 4950 С. Павліна ул. — Уряд: В. Горинець, предс.; І. Побуцький, фін. секр.; А. Партика, кас.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в неділю, 18. листопаду, в годині 4. пополудні точно, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 30 Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членкиць явитися на ці збори, бо будуть дуже важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії за три квартали. Просимо родичів дітей, котрі є в першій клясі і скінчили 18 літ життя, щоб переписати їх до повнолітних членів. Просимо довгуючих членів старатися вирівнати свій довг. — За уряд: М. Ливицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 2. листопаду 1945 р. померла у 54. році життя

КАТЕРИНА ЛЕВИЦЬКА,

членкиця Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу в Гемтремк, Міш.

Покійна походила з села Люблінець Новий, повіт Цішанів, Галичина. До Союзу вступила в 1940 р. Полишила в смутку мужа Василя, три сини, Андрія, Олександра і Володимира, та дочку Марію.

Похорон відбувся 5. листопаду при участи родини, членів відділу 94 і знайомих з дому жалоби 13415 Hitchingham, Milan, Mich., на цвинтар Marble Park. — В. Її П.!

В. Крушельницький, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

Хто небудь, що знає, де перебуває тепер **John Iwanectz,** хай зголоситься до: **John J. Johnson,** 507 Bedford Road, Pleasantville, N. Y.

СЕМЕН ГРОЗОВСЬКИЙ з села Галівка, повіт Старий Самбір, пошукує свого брата **ВАСИЛЯ ГРОЗОВСЬКОГО,** котрий мав би перебувати в Дітройт, Міш. Хтоб про нього знав, або він самий, нехай пише на таку адресу: **CHARLES SYLCHAK, 514 Churchill, Hb. Rd., Youngstown 4, O.**

ПОШУКУВАННЯ

Михайло Білик, родом з Угнова, шукає в Америці брата **Миколу** і братаницю **Олену Білик.** Писати: **Bilyk Michael,** Ukrainisches Komitee, Hohenems bei Boden see in Voralberg, Osterreich, Franzosische Militargouvernement.

Сиваченко Василь пошукує **Миронюка Дементія Сафранович** з села Чорна Камянка, район Букський, область Київська (Україна). Писати на адресу: **W. D. Siwatschenko,** Co. B, 381 M. P., BN. A. P. O. 513 s/o P. M. U. S. Army.

Марія Чехут з Залісп, повіт Броди, шукає своєї сестри **Александри Дзьоба,** що виїхала в 1928 році до Канади в околиці Вининегу. Воса сама, або хто про неї знає, хай пише до: **Peter Nazarchuk,** 78 Barwick St., Floral Park, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1281. Порожний кріс.

Тарзан підніс кріс і пробував відгадати, чому Конрад Стенар не вистрілив на льва.

„Я візьму кріс" — заявив різко Губерт. Одначе Тарзан потягнув кілька разів за маґазинок з кулями.

Та ні одна куля не випала. „Дивне" — заговорив печерний чоловік. „Іти на полювання львів з порожною стрільбою".

„Конрад був розсіяний... свого роду мрійлива людина" — додав поспішно Губерт.